

Kancelaria Radcy Prawnego FORTUNA

redaktor naczelny:

radca prawny Andrzej Fortuna

redakcja:

Kancelaria Radcy Prawnego FORTUNA

ul. Zawiszy Czarnego 6/1

80-433 Gdańsk

Nr wpisu do rejestru dzienników i czasopism: L.P. 1797

wydawca:

Andrzej Fortuna prowadzący

działalność gospodarczą pod nazwą

Kancelaria Radcy Prawnego FORTUNA

ul. Zawiszy Czarnego 6/1

80-433 Gdańsk

Biuletyn Nr 11/2017 z 17.07.2017 r.

I. ZMIANY W PRZEPISACH

ZMIANY W ZASADACH ZATRUDNIANIA PRACOWNIKÓW TYMCZASOWYCH

Z dniem 1 czerwca 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy o zatrudnianiu pracowników tymczasowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 962).

Nowelizacja wprowadziła wiele zmian mających na celu polepszenie sytuacji pracowników tymczasowych oraz eliminację procederu nadużywania prawa przez agencje pracy tymczasowej.

Do najistotniejszych zmian należy:

- wprowadzenie zakazu powierzania pracy tymczasowej byłemu pracownikowi pracodawcy użytkownika, jeżeli miałby wykonywać pracę tego samego rodzaju – wcześniej zakaz obejmował pracę na tym samym stanowisku. Zakaz ten w praktyce był powszechnie obchodzony poprzez sztuczne tworzenie innych stanowisk pracy, podczas gdy sam rodzaj pracy niczym się nie różnił. Ograniczenie dotyczy jednak tylko pracowników, z którym w ciągu 3 miesięcy została rozwiązana umowa o pracę z przyczyn niedotyczących pracownika oraz gdy praca miałaby być wykonywana w jednostce pracodawcy znajdującej się w tej samej gminie, co jednostka w której uprzednio wykonywał pracę (art. 8 pkt 3 ustawy);

- wprowadzenie zakazu powierzania pracy tymczasowej, jeżeli praca wymaga uzbrojenia pracownika ochrony w broń palną bojową lub przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, których posiadanie wymaga uzyskania pozwolenia (art. 8 pkt 4 ustawy);
- objęcie pracowników tymczasowych mających co najmniej 2-miesięczny okres skierowania do pracy, ochroną przewidzianą w art. 177 § 3 k.p. - co oznacza, że gdyby umowa miała się rozwiązać po upływie trzeciego miesiąca ciąży, to automatycznie ulega ona przedłużeniu do dnia porodu (art. 13 ust. 3 ustawy);
- nałożenie na pracodawcę użytkownika obowiązku prowadzenia ewidencji osób wykonujących na jego rzecz pracę tymczasową na podstawie umowy o pracę oraz umowy prawa cywilnego (art. 14a ustawy)
- objęcie limitem okresu zatrudnienia (18 miesięcy w okresie 36 miesięcy) pracowników tymczasowych również osoby kierowane przez agencje do wykonywania pracy tymczasowej na podstawie umowy cywilnoprawnej (art. 20 ust. 2 ustawy);
- uchylono art. 24 ustawy stanowiący, że roszczenia pracownika tymczasowego rozpatruje sąd pracy właściwy ze względu na siedzibę agencji pracy tymczasowej zatrudniającej tego pracownika – jest to wynikiem utraty mocy obowiązującej przepisu w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 marca 2017 r., sygn. P 121/17, zgodnie z którym ww. przepis, w zakresie którym pozbawiał pracownika możliwości skierowania sprawy do sądu właściwego ze względu na miejsce wykonywania pracy, uznano za dyskryminujący.

ZAOSTRZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA PRZESTĘPSTWA DROGOWE

Ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy – kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 966) zaostrza regulacje dotyczące zagrożenia ustawowego karą w sytuacji, gdy skazywany jest sprawca katastrofy drogowej (art. 173 kodeksu karnego), sprawca spowodowania katastrofy drogowej (art. 174 kodeksu karnego) lub sprawca wypadku drogowego (art. 177 kodeksu karnego) – jeśli przestępstwo to było popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo gdy sprawca zbiegł z miejsca zdarzenia.

W takim wypadku, kodeks karny już od lat stanowił, że sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę. Jednakże nowo wprowadzona regulacja przewiduje, że w razie spowodowania wypadku w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo gdy sprawca zbiegł z miejsca zdarzenia – jeżeli następstwem jest śmierć innej osoby albo ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, orzekana wobec sprawcy jest nie niższa niż 2 lata pozbawienia wolności.

Dodatkowo, ustawa wprowadziła nowe przestępstwo, stanowiąc, że „Kto, *pomimo wydania przez osobę uprawnioną do kontroli ruchu drogowego, poruszającą się pojazdem lub znajdującą się na statku wodnym albo powietrznym, przy użyciu sygnałów dźwiękowych i świetlnych, polecenia zatrzymania pojazdu mechanicznego nie zatrzymuje niezwłocznie pojazdu i kontynuuje jazdę, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.*” (art. 178b kodeksu karnego)

Ustawa obowiązuje od czerwca bieżącego roku.

WYDŁUŻENIE CZASU KARALNOŚCI WYKROCZEŃ

Ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy – kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 966) wprowadza także istotną zmianę w zakresie okresu karalności wykroczeń. Dotąd karalność wykroczenia ustawała, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok, za tym zastrzeżeniem, że jeżeli w tym okresie wszczęto postępowanie, karalność wykroczenia ustawała z upływem 2 lat od popełnienia czynu.

Nowa regulacja podtrzymuje ww. zasadę roku od popełnienia czynu, jednakże w sytuacji wszczęcia w tym okresie rocznym postępowania – nowy okres karalności ustaje z upływem 2 lat od upływu okresu rocznego, a nie od chwili popełnienia czynu.

ZWIĘKSZENIE KWOTY EMERYTURY I RENTY WOLNEJ OD POTRĄCENÍ KOMORNICZYCH

Na mocy ustawy z dnia 21 października 2016r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2036) dokonano zmiany w zakresie kwoty emerytury i renty wolnej od potrąceń.

Kwota ta będzie wynosiła 75 %, a nie, jak dotąd, 50 % - najniższej emerytury lub renty - przy potrącaniu należności egzekwowanych na mocy tytułów wykonawczych na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne wraz z kosztami i opłatami egzekucyjnymi.

Zmiana weszła w życie 1 lipca 2017 r.

II. ORZECZNICTWO

ZŁOŻENIE NIEWYSTARCZAJĄCYCH DOKUMENTÓW UZASADNIA ZATRZYMANIE WADIUM

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2017 r., sygn. III CZP 27/17

Przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego była odpowiedź na pytanie, czy przedstawienie przez podmiot ubiegający się o udzielenie zamówienia publicznego dokumentów, oświadczeń lub pełnomocnictw, które jednak nie udowadniają w sposób dostateczny spełnienie przez wykonawcę warunków udziału w postępowaniu można kwalifikować jako niezłożenie dokumentów uzasadniające zatrzymanie wadium przez zamawiającego.

Zgodnie z art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, w brzmieniu obowiązującym w momencie wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, będącego przedmiotem oceny Sądu Najwyższego, zamawiający wezwie wykonawców do złożenia dokumentów w wyznaczonym terminie, jeżeli we wcześniej określonym terminie wykonawcy nie złożą wymaganych przez zamawiającego oświadczeń, dokumentów lub pełnomocnictw albo jeżeli złożone oświadczenia, dokumenty

lub pełnomocnictwa zawierały błędy. Konsekwencją niewykonania w terminie tego obowiązku było wstrzymanie wadium – zgodnie z art. 46 ust. 4b ustawy zamawiający zatrzymuje wadium wraz z odsetkami, jeżeli wykonawca w odpowiedzi na wezwanie nie złożył dokumentów, oświadczeń lub pełnomocnictw.

Ponieważ w obecnym brzmieniu art. 26 ust. 3 ustawy wyraźnie zastrzeżono, że zamawiający wzywa do przedłożenia dokumentów również wtedy, gdy uprzednio złożone dokumenty są niekompletne lub budzą wątpliwości, w związku z tym, iż uprzednio przepis nie zawierał takiego zastrzeżenia, problematyczne stało się ustalenie dokładnie w jakich przypadkach zamawiający może wezwać do przedłożenia dokumentów i czy w przypadku niewykonania tego obowiązku może zachować wadium. Innymi słowy, czy zgodnie z uprzednim brzmieniem ustawy niezłożenie dokumentów oznaczało jedynie niewykonanie żadnej czynności, czy niezłożeniem dokumentów uznać należało również przedłożenie dokumentów niewystarczających do wykazania spełnienia określonych przez zamawiającego warunków.

Sąd Najwyższy uznał, że w przypadku złożenia dokumentów, z których nie wynika spełnienie warunków udziału w postępowaniu, zamawiający jest uprawniony do wezwania do przedłożenia dokumentów i zatrzymania wadium w przypadku niewykonania tego obowiązku również na podstawie przepisów ustawy obowiązujących do 18 października 2014 r. Z uchwały Sądu Najwyższego wynika zatem, że wadium może być zatrzymane nie tylko w przypadku fizycznego braku dokumentu, ale również wtedy, gdy dokument nie jest odpowiedni, tj. nie potwierdza spełnienia warunku udziału w postępowaniu.

WYDATKI PONIESIONE NA ZWIĘKSZENIE MOTYWACJI PRACOWNIKÓW A KOSZTY UZYSKANIA PRZYCHODÓW

Interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 13 czerwca 2017 r., sygn. 0114-KDIP3-1.4011.111.2017.1.AM

W omawianej sprawie istotą było ustalenie, czy wydatki poniesione na zakup specjalistycznego, kosztownego ekspresu do kawy oraz na zatrudnienie, ewentualnie zakup usług basistów mogą być zaliczone do kosztów uzyskania przychodów w podatku dochodowym od osób fizycznych. Wnioskodawca podnosił, że celem zakupu jest motywowanie załogi pracowniczej, która z istoty rzeczy narażona jest na szereg niekorzystnych dla zdrowia czynników wynikających

ze środowiska pracy (np. wielogodzinna praca przy monitorach komputerów). Zakup dobrej kawy i umożliwienie profesjonalnego jej przygotowywania ma wpłynąć na stan zdrowia pracowników oraz ich samopoczucie i wydajność w pracy.

Wnioskodawca zatem zadał pytanie, czy wskazane wydatki mogą być zaliczone do kosztów uzyskania przychodów jako koszty tzw. pośrednie, czyli koszty poniesione celem zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów. Dowodził, że tak albowiem chodzi tu o polepszenie samopoczucia pracowników i uprzyjemnienie im krótkich chwil przerw w wielogodzinnej pracy – co wpłynie dodatnio na jakość pracy po przerwie, zwiększenie motywacji i poprawienie atmosfery w zespołach pomiędzy pracownikami.

Organ przyznał Wnioskodawcy rację.

MINISTERSTWO FINANSÓW OSTRZEGA PRZED OPTYMALIZACJĄ PODATKOWĄ W RAMACH KAPITAŁOWYCH GRUP PODATKOWYCH

W dniu 26 czerwca 2017 r. Ministerstwo Finansów wydało ostrzeżenie przed stosowaniem optymalizacji finansowej. Ostrzeżenie dotyczy procedury wykorzystywania do prowadzenia działalności spółek kapitałowych tworzonych w tzw. „rajach podatkowych” w celu uniknięcia opodatkowania w Polsce.

Ministerstwo przypomniało, że podatnicy podatku dochodowego od osób prawnych mający siedzibę lub zarząd na terytorium Polski podlegają w opodatkowaniu w Polsce niezależnie od miejsca osiągnięcia przychodów. Ustalenie miejsca siedziby lub zarządu nie ma charakteru formalnego, co oznacza, że dla ustalenia obowiązku podatkowego nie jest wiążąca statutowa siedziba spółki, jeżeli w rzeczywistości czynności zarządu nią podejmowane są na obszarze Polski.

Takie przypadki Ministerstwo uznaje za agresywną optymalizację podatkową i sygnalizuje, że organy podatkowe mogą ustalać obowiązek podatkowy z wykorzystaniem klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania zgodnie z art. 119 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2017 r., poz. 201 z późn. zm.)

ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH MA OBOWIĄZEK WERYFIKOWAĆ WYSOKOŚĆ WYNAGRODZEŃ DLA CELÓW USTALENIA ZASIŁKU MACIERZYŃSKIEGO

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2017 r., sygn. II UK 211/16

Przywołanym wyrokiem Sąd Najwyższy rozstrzygnął skargę kasacyjną wspólniczki spółki, której Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił wypłaty zasiłku macierzyńskiego obliczonego na podstawie wysokości wynagrodzenia za świadczenie usług ustalonego w umowie z tą spółką.

Badając sprawę, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeanalizował księgi finansowe spółki i uznał, że ustalone w umowie wynagrodzenie nie koresponduje z wysokością przychodów spółki, a ponieważ wynagrodzenie zostało znacznie podwyższone w okresie, gdy skarżąca była już w ciąży – dokonaną podwyżkę uznał za czynność pozorną, dokonaną jedynie w celu uzyskania wyższych świadczeń z ubezpieczenia. Tym samym, Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił skarżącej wypłaty świadczeń z ubezpieczenia ponad kwotę wyliczoną na podstawie realnego do uzyskania wynagrodzenia (kwota kilkukrotnie niższa niż wynikająca z umowy).

Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną uznając działanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za prawidłowe. Sąd Najwyższy orzekł, że weryfikacja podstaw wypłaty świadczeń jest nie tylko uprawnieniem, ale również obowiązkiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Stojąc na straży systemu ubezpieczeń społecznych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma dążyć do eliminacji przypadków otrzymywania zawyżonych świadczeń, ponieważ odbywa się to kosztem innych uczestników systemu. Natomiast weryfikacja rzetelności i ekwiwalentności ustalonego w umowie wynagrodzenia jest jednym z dozwolonych środków służących do osiągnięcia tego celu.

UZYSKANIE NIEODPŁATNEJ GWARANCJI BANKOWEJ PODLEGA OPODATKOWANIU

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 31 maja 2017 r., sygn. II FSK 1263/15

Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę kasacyjną spółki, którą organ podatkowy obciążył podatkiem w związku z otrzymaniem nieodpłatnej gwarancji bankowej.

W celu zabezpieczenia spłaty kredytu bankowego, bank udzielił skarżącemu gwarancji bankowej. W związku z udzieleniem tej gwarancji skarżący nie poniósł jednak żadnych kosztów,

wobec czego organ podatkowy uznał, że gwarancja stanowiła przychód z tytułu nieodpłatnych świadczeń podlegający opodatkowaniu. W związku z powyższym organ podatkowy zwiększył wartość przychodu w stosunku do zadeklarowanego i na tej podstawie określił zobowiązanie podatkowe.

Skarżący bronił się argumentem, że samo udzielenie gwarancji nie stanowi jeszcze nieodpłatnego świadczenia. Taka sytuacja mogłaby nastąpić dopiero w przypadku dokonania ewentualnej wypłaty z gwarancji.

Naczelny Sąd Administracyjny opowiedział się za stanowiskiem organu podatkowego. W przywołanym wyroku orzekł, że gwarancja bankowa stanowi czynność bankową, za wykonanie której banki zazwyczaj pobierają opłaty. Skoro w normalnych warunkach rynkowych uzyskujący gwarancję musiałby uiścić za nią opłatę, to oznacza, że gwarancja sama w sobie posiada pewną wartość. Uzyskanie gwarancji bez żadnego ekwiwalentu stanowi zatem nieodpłatne świadczenie w rozumieniu art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1888 z późn. zm.).

ZATRZYMANIE ZALICZKI W ZWIĄZKU Z NIEZAWARCIEM UMOWY PRZYRZECZONEJ PODLEGA OPODATKOWANIU

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 maja 2017 r., sygn. II FSK 1074/15

Przedmiotem rozstrzygnięcia Naczelnego Sądu Administracyjnego było ustalenie, czy zatrzymanie zaliczki, jako odszkodowania za niewykonanie umowy przedwstępnej, podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych.

Skarżąca zawarła umowę przedwstępną sprzedaży nieruchomości. Kupujący wniósł zaliczkę, którą zgodnie z umową przedwstępną skarżąca miała zatrzymać w przypadku, gdy nie dojdzie do zawarcia umowy przyrzeczonej. Kontrahent skarżącej nie przystąpił do zawarcia umowy, wobec czego skarżąca zachowała zaliczkę. Z tego tytułu organ podatkowy ustalił skarżącej zobowiązanie podatkowe.

Skarżąca stała na stanowisku, że zatrzymanie zaliczki nie podlega opodatkowaniu, ponieważ zaliczka stanowiła odszkodowanie za niewykonanie umowy, a odszkodowania zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 2032 z późn. zm.) są zwolnione od podatku.

Naczelny Sąd Administracyjny nie przyznał racji skarżącej. W wyroku wskazał, że zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 3 ustawy zwolnione od podatku są tylko te odszkodowania, których wysokość lub zasady ustalania wynikają wprost z przepisów odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw. Tymczasem źródłem wypłaty odszkodowania w tej sprawie nie były przepisy prawa, ale umowa cywilnoprawna, a obowiązek wypłaty odszkodowania wynikał z odpowiedzialności kontraktowej. Wobec powyższego zatrzymanie zaliczki nie korzystało ze zwolnienia podatkowego.

DO SPEŁNIENIA WARUNKÓW FORMALNYCH POZWU NIE JEST WYSTARCZAJĄCE WSKAZANIE MIEJSCA PRACY POZWANEGO

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 31 marca 2017 r., sygn. I ACz 126/17

Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił zażalenie powoda na zarządzenie Przewodniczącego Sądu Okręgowego w Koszalinie o zwrocie pozwu. Przyczyną zwrotu pozwu było nieusunięcie braków formalnych pozwu w postaci m. in. niewskazania adresu zamieszkania pozwanych. Powód wskazał w pozwie jedynie adres siedziby pracodawcy pozwanego (pozwiał bowiem pracowników urzędu), jednak dla sądów obu instancji było to niewystarczające.

Zgodnie z art. 187 § 1 k.p.c. pozew powinien czynić zadość warunkom pisma procesowego. Warunki te zostały określone w art. 126 k.p.c. Gdy pismo procesowe jest pierwszym pismem w sprawie (np. pozew), powinno zawierać oznaczenie miejsca zamieszkania lub siedziby i adresy stron (art. 126 § 2 pkt 1 k.p.c.). Na tej podstawie Sąd Apelacyjny orzekł, że wskazanie adresu zamieszkania pozwanego będącego osobą fizyczną jest warunkiem formalnym każdego pozwu. Nie można wskazanego wymogu zastąpić podaniem adresu zakładu pracy pozwanego, ponieważ byłoby to sprzeczne z literalną wykładnią przepisu.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie oparł swoje rozstrzygnięcie na analogicznej ocenie Sądu Najwyższego wyrażonej w uchwale z dnia 17 lipca 2014 r., sygn. III CZP 43/14.